

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

61. An procuratore misso ad contrahendum, si mandans in amentiam incidat, matrimonium sit validum? Ex quo infertur, quod Baptismus furiae tempore receptus, petitus ante furiam validus est. Idem est in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

ut efficiatur coram Parocho ac vestibus, licet coram dictis postea sit intendendum matrimonium?
Idem, quod dictum est de matrimonio per Procuratorem contracto, dicendum est, si per literas contrahatur? Ex part. 3, tr. 4, Ref. 249, alias 250.

Sup. hoc est eodem Rebellio infra in Ref. 118, §. 2 post medium, à v. Etideo.

§. 1. **N**egativam sententiam docet nouissimè Guilielmus Estius in 4. sent. dist. 19, §. 5. & Franciscus Syluius in 3. part. D. Thoma quest. 42, art. 1. quest. 3, concl. 2, qui citat Caietanum, Victoriam, & Canum. Et ratio est, quia sicut collatio Sacramenti est actio personalis, ita eius receptio est personalis passio negatiuè; neque dici potest hoc esse matrimonium, vt potest contractui, peculiare, quia præter naturam contractus etiam habet rationem Sacramenti, quod prouide similiter, vt alia Sacramenta, requirit, vt minister applicet formam ad materiam in subiecto præsentem. Confirmatur, etiam si penitentialis absolutio sit iudicialis, possit autem aliquis iudicialiter absoluti etiam si sit absens; quia tamen est Sacramentum, non potest in absentem proferri. Deinde sequeretur alioquin, quod Sacramenta conferant gratiam absenti, & sic occupatio circa alia, vt nec ipse de Sacramento cogitet, nec circa ipsum fiat actio sacramentalis.

2. Sed contrariam sententiam docent Doctores, quos citat, & sequitur Sanchez de matrim. tom. 1, lib. 2, disp. 11, §. 2, num. 20, quibus ego addo Villalobos in summa tom. 1, tract. 13, diff. 9, n. 3. Ioan. de la Cruz in direct. part. 2, de matrim. ante quest. 1. Basilium Pontium de matrim. lib. 1, cap. 10, n. 2. Valentiam tom. 4, disp. 10, quest. 1, punct. 6. Coninch de Sacram. disp. 2, 4, dub. 2, concl. 5, num. 23, & alios, vnde inferunt supra dicti DD. contrahentes sub peccato mortali teneri curare, vt sint in gratia illo tempore, quo procuratores eorum nomine contrahent, ne Sacramentum viuorum in peccato mortali suscipiant; secus de procuratoribus, qui alieno nomine agunt, nec vllum Sacramentum suscipiunt.

3. Quid ego sentiam, dicam breuiter cum Rebellio part. 1, lib. 2, §. 5, concl. 2, num. 9, quod est valde probabile sit, matrimonium inter absentes contractum, non posse esse Sacramentum nouæ legis, seu gratiæ; sine periculòque defendi posse videatur, omnem collationem, receptionemque cuiusvis Sacramenti exigere præsentiam conferentis, ac recipientis, vt habet prior opinio; attamen posterior tenenda est, vt communiior, ac securior, que absolutè ait, esse Sacramentum, si videlicet contrahentes intendunt saltem implicitè, facere Sacramentum; id autem intendere sunt censendi, quoties intendunt quod Ecclesia intendit in coniugandis fidelibus.

4. Et licet Villalobos in summa tom. 1, tract. 13, diff. 9, num. 3, optimè afferat: [Que hazen bien los contrahentes, que despues en presencia se bueluen à casar para quitar escrúpulos, porque el matrimonio por la parte que tiene de contracto, se puede repetir à manera de los demás contratos, y no se reyteta aquel Sacramento, porque esto solo es confirmat el contrato, y no hazerle de nuevo.] Vnde sic faciendo si fortè non receperunt Sacramentum, postea illud recipiant; attamen ego puto cum Rebellio vbi supra, 10, quod tam Sacerdos, quàm contrahentes, cum in facie Ecclesiæ iterum iunguntur, ad faciendas solemnitates omittas, implicitè hoc facere saltem intendunt; siquidem rem, vt de iure licet, peragere volunt, quod est valde notandum ad tollendos scrupulos.

Sup. hoc infra in Ref. 91, §. Ex his.

5. Notandum est tamen hic cum Syluius, & Pontio, & aliis vbi supra, diuersitatem sexus nullius esse momenti in procuratore, cum sit tantum instrumentum ministrans verba, quibus contrahitur ma-

trimonium, & ideo femina potest contrahere in tali casu matrimonium pro viro.

6. Notandum est etiam, quod procurator non debet excedere suum mandatum, alioquin matrimonium est nullum; [Mas non obstante esto, ait Villalobos vbi supra, n. 2, aunque en el poder le digan que contrayga guardando la forma del Concilio Tridentino, si hizo al contrario sin moniciones, con todo vale; por que tambien valdría, si el mismo, que da el poder, le hiziera assi.] Ita ille, qui etiam absenti, [Que se puede dar poder al procurador, aunque no sea con escritura, ni tan poco es necesario, que sea de edad determinada.] Nota quòd dicta procuratio non est necesse, vt efficiatur coram Parocho, ac vestibus; licet coram prædictis postea sit intendendum matrimonium.

7. Idem quod dictum est de matrimonio per procuratorem contracto, dicendum est, vt notat Barbosa in collect. tom. 4, part. 2, decreti, causa 30, quest. 5, nec illud, num. 2, cum aliis communit, si per literas contrahatur, & ad hoc efficiendum à Villalobos vbi supra, diff. 10, n. 2, faciles viæ præbentur, [La vna, si el que escribe la carta, es un mensajero con ella, dándole poder à el, & otra persona, que en su nombre acete el contrato, lo qual no solo sería contraher por carta, sino presentarse con ello por procurador. La segunda materia es (de hic est modus facillimus) que en carta escrita, que desde entonces aceta la tradición, que la otra parte le hiziere, y si leyda la carta delante del parrocho y testigos, da su consentimiento, la otra parte, y el matrimonio vale, y este modo es facil.] Notentur hæc, quia in praxi possunt non semel accidere.

RESOL. LXI.

An Procuratore misso ad contrahendum, si mandatum in amentiam incidat, matrimonium sit validum?
Ex quo inferitur, quòd Baptismus furie temporæ acceptus, petitus ante furiam validus est?
Idem est in Sacramento Penitentia, quòd petitus ab absoluti, qui ante amentiam dedit signa contritionis?
Ex part. 3, tr. 4, Ref. 248, alias 249.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Sanchez de matrim. tom. 1, lib. 2, disp. 11, n. 12, vbi sic ait. Hoc inferitur si procuratore misso dans mandatum in amentiam incidat, & talis persueret dum procurator nomine suo contrahit, valere matrimonium, manet enim virtute prior consensus, cum reuocatus non sit: sicut Baptismus furie tempore receptus, petitus ante furiam, validus est, ex cap. maris de Baptismo, sicuti, si tunc temporis esset dormiens, valeret matrimonium. Ita Sanchez.

2. Sed hæc sententia displicet Basilio Pontio de matrim. lib. 2, cap. 15, num. 14, quia pro forma, & causa contractus est consensus. Ergo nullum est matrimonium: adde si moreretur mandans, eo tempore nihil ageret procurator, ipsa enim morte cessaret consensus. Ergo etiam amentia, que æquiparatur morti, quoad consensum: in quo videtur longè diluersam esse rationem de mandato, si in amentiam incidat, aut si dormiat, ille enim incapax est habendi consensum, hic verò minimè. Neque simile est, quòd Baptismus petitus ante amentiam, validè conferatur in amentia. Nam vt Baptismus effectum habeat, satis est voluntatem præcellisse, neque reuocari, eo enim ipso posita materia ponitur effectus: in matrimonio necessarius est consensus persuerans, etiam in ipso fieri contractus, quia consensus per verba expressus, vel signa est forma matrimonij. Idem

Idem est in sacramento Poenitentiae, potest enim ab- solui, qui ante amentiam dedit signa contritionis, neque enim necesse est simul sint in poenitentia, ma- teria, & forma eius Sacramenti. Atque id, quod di- cimus, intelligitur facile, si queramus, an cum il- lo in amentiam incidente, & praesente, licet expli- casset antea consensum, contraheretur matrimo- nium? Minimè. Ergo neque per procuratorem contrahi poterit, si mandans in amentiam incidat. Sic Basilides contra Sanchez. Sed Sanchez sententiam tenet Henriquez lib. 11. cap. 4. n. 4. & nouissimè doctus Bonacina de matrim. quest. 2. punct. 5. num. 13.

RESOL. LXII.

An, si omittantur denunciations, matrimonium sit validum? Et notatur primo contrahentes ante denunciations si- tas peccare mortaliter, & ita dicendum est de Pa- rocho tali matrimonio assistente? Secundo quod in tali casu videlicet, quando denuncia- tiones ante nuptias facta non sunt, post nuptias ante consummationem matrimonij faciendas esse ex Con- cilio Trid. ut si forte impedimentum dirimens sub- sit, ante copulam fornicariam detegatur, nisi Episcopo consulto, videatur eas omnino intermitteri? Tertio, quod non possunt sola auctoritate Paro- chi praetermitti denunciations, si timetur malitiosè matri- monium impediendum, licet postea esse erentur, ante- quam dictum matrimonium consummetur, quia hoc spectat ad Episcopum, cum facile possit adiri? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 2. q. 10. artic. 2. 1.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 3. Refol. 2. 6. §. Secundo idem, & le- ge etiam Ref. & 55. annot. seq. §. 1. Negatiuè respondet Cephalus lib. 4. conf. 421. & Menochius lib. 1. conf. 79. num. 70. sed omnino contrariam sententiam tenendam esse puto, quam docent communiter Doctores (vt Sarmiento lib. 1. sel. cl. cap. 6. num. 7. Molinus de ritu nupt. lib. 2. diff. 1. num. 45. Gutierrez. pract. 99. lib. 2. part. 4. num. 15. Riccius in praxi tom. 1. resol. 224. num. 6. Chamerota de Sacram. tract. 12. de matrim. dub. 17. Campanili in diner. iur. can. rub. 1. cap. 13. num. 43. Leo in Theol. for. Eccl. p. 2. cap. 6. num. 45. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 13. diffic. 24. num. 2. vbi ita ait declarasse sacram Cardinalium Congregationem his verbis, Denunciations si omittantur, per hoc matrimonium irritum non est, seruatis tamen caeteris requisitis. 2. Notandum est tamèn contra Sotum in 4. diff. 28. q. 1. art. 2. contrahentes ante denunciations factas peccare mortaliter, & ita dicendum est de Pa- rocho tali matrimonio assistente. Ita Villalobos vbi supra. Gutierrez de Sacram. Confirm. part. 1. cap. 51. num. 29. Sanchez de matrim. to. 1. lib. 3. disp. 5. n. 6. & alij. 3. Notandum secundò cum Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 101. p. 2. cap. 4. num. 1. quòd in tali casu, quando videlicet denunciations ante nuptias factae non fuerunt, post nuptias ante consummationem matrimonij faciendas esse, ex Concil. Trident. ut si fortasse impedimentum dirimens subsit, ante copulam fornicariam detegatur, nisi Episcopo con- sulto videatur eas omnino intermitteri. 4. Notandum tertio cum Coninch de Sacram. disp. 27. dub. 5. num. 5. quòd non possunt sola aucto- ritate Parochi praetermitti denunciations, si timetur matrimonium malitiosè impediendum, licet postea efficerentur, antequam dictum matrimonium con- summetur, quia hoc spectat ad Episcopum cum facile possit adiri, licet Viualdus in candel. par. 1. de matrim.

num. 243. cum quibusdam alijs doceat posse hoc effi- cere Parochum. Sed tu tene primam sententiam; nam vt notat Henriquez lib. 11. cap. 15. num. 5. ita de- clarauit sacra Cardinalium Congregatio, vide Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 7. num. 7.

RESOL. LXIII.

An quando matrimonium initum est absque denuncia- tionibus, si peccatum mortale consummare ante- quam praemittantur? Et an coniux teneatur debitum reddere alteri coningè petenti ante denunciations? Et notatur, quod si contingat casus in quo matrimo- nium statim contrahi bono communi, vel speciali contrahentium expediat maxime, neque sit recursus ad Ordinarium, qui in praedictis denunciationsibus dispenses, poterunt contrahere absque ulla culpa ma- trimonium coram Parocho & testibus; Parochus- que, & testes adesse poterunt? Ex part. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 19.

§. 1. Affirmatiuè respondet Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 11. num. 3. & alij penes ipsum. Quia ex praeepto Concilij Trident. sess. 24. cap. 1. non solum tenebantur hi contrahentes praemittere denunciations contractui; sed, si tunc omisae sunt, praemittere illius consummationi: ergo, sicut illas non praemittere matrimonio absque iusta dispensa- tione, esset peccatum lethale; etiam vbi contrahen- tes adhiberent diligentiam, vt nosset, an laborarent aliquo impedimento; ita erit mortale non praemittere consummationi, eadem adhibita diligentia: cum idem praeeptum violetur. Deinde, quia matrimo- nium intrinsecè ordinatur ad copulam, & prohibetur ante denunciations, vt euitetur copula, ne for- san, si impedimentum subsit, admittatur fornicatio: ergo à fortiori prohibetur ipsa consummatio, non praemissis denunciations. Tandem, quia Parochus tenetur sub mortali curare, vt tales denunciations fiant ante consummationem, quando à principio factae non sunt: ergo & ipsi coniuges peccant mor- taliter consummando, iis non praemissis. 2. Verum, his non obstantibus, Sotus, Ledesma, Rodriguez, Veracruz, & alij, quos citat, & sequitur Texeda in Theol. moral. tom. 1. lib. 4. tract. 1. n. 49. asse- runt, contrahentes in tali casu non peccare mortali- ter prima vice consummando matrimonium ritè ce- lebratum, iuxta determinationem Concilij, si contra- hentes sint certi inter eos nullum subesse impedimè- tum. Probat ex verbis Concilij, quae talia sunt: Et si aliqua subsint impedimenta, facilius deregantur, nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt praedicta de- nunciations dimittantur. Ex quibus Concilij verbis sic infero: ergo, cum certum est, moraliter loquendo, nullum subesse impedimentum, non agunt contra- hentes contra Decretum Concilij, matrimonio re- ctè, & benè celebrato, prima vice consummando il- lud, etiam si id faciant absque causa; Probat hoc quia Concilium petit, quòd postquam matrimo- nium est initum omisae denunciationsibus, si id vi- sum fuerit Ordinatio expediens ante consummatio- nem, tenentur contrahentes matrimonium publica- re, quando dubitari potest de impedimento; ergo, si certum sit, nullum subesse impedimentum, non agunt contrahentes contra Decretum Concilij, ante pu- blicationem prima vice consummando: quia vtun- tur iure suo, & nemo vtens iure suo peccat. 3. Obiicit Sanch. Peccant mortaliter contra- hentes contra Decretum Concilij, matrimonium